Contributed by Daniel Tanuro
zaterdag, 30 juli 2011 - Last Updated zaterdag, 30 juli 2011

Alhoewel voor geen meter subservief, is Carbon Tracker Initiative een zeer gekende NGO, die serieus werk vericht omtrent het “koolstofbudget”, anders gezegd de hoeveelheid fossiele koolstof die de mensheid nog in de atmosfeer kan lossen onder de vorm van CO_2 tot 2050, als men nog het geluk wil hebben om een temperatuursverhoging van 2°C niet (te veel) te overstijgen. Het laatste rapport ontbreekt het zeker niet aan belang. Carbon Tracker steunt zich op het werk van het Potsdam Institute en onderstreept de volgende elementen:
- in 2011 heeft de wereldeconomie reeds één derde van het koolstofbudget van 886 Gigaton koolzuurgas ($GtCO_2$) verbruikt waarover het beschikte in de periode 2000-2050. Het beschikbare saldo bedraagt niet meer dan 565 $GtCO_2$;

- de aangetoonde reserves aan fossiele brandstoffen in handden van openbare – en privébedrijven en van regeringen komt overeen met een uitstoot van 2.795 $GtCO_2$; - de gedeeltes van deze reserves die in handen zijn van de 100 grootste privébedrijven in de kolensector en van de 100 grootste in de gas-en petroleumsectoren komen overeen met zo’n 745 $GtCO_2$, de rest is in handen van staten, meer bepaald van Saoudi-Arabië

Het feit dat het saldo aan het beschikbare fossiele koolstof niet meer dan 565 $GtCO_2$ bedraagt op een totaal van 2.795 komt er op neer dat, om het klimaat niet te veel te ontwrichten, 80% van de gekende steenkool-, aardolie- en aardgasreserves ondergronds dienen te blijven, zodat ze nooit kunnen opgebrand worden.
Welnu, deze reserves worden uiteraard ten gelde gemaakt door de eigenaars ervan en dragen zo bij om de waarde van de aandelen te bepalen (tenminste als deze eigenaars ondernemingen zijn: de Saoudi-Arabische koninklijke familie staat niet genoteerd op Wall Street…). Het is dus schijnheilig en foutief met de vinger te wijzen naar “de Chinezen” of naar “de Indiërs”, die steenkool opstoken alsof het niet opkan, en die volgens sommigen de grote dwarsliggers zouden zijn om het klimaat wijselijk te reguleren: het geglobaliseerde financieringskapitaal trekt aan de koordjes van de wedren naar de klimatologische afgrond. Het zijn zij dan ook die als eersten op de beklaagdenbank zouden moeten zitten. Ze zijn direct verantwoordelijk voor het feit dat de kapitalistische economie verder blijft te draaien op 80% van de fossiele energiebronnen.

Het rapport van Carbon Tracker toont een interessante grafiek die de verdeling van de aandelen aantoont van privébedrijven in steenkool, gas en petroleum op de beursvloeren van de planeet. Dit laat toe om het koolstofbudget van een land te vergelijken met zijn engagement in het verderzetten van de misdadige uitbating van fossiele brandstoffen.Men stelt bijvooorbeeld vast dat een land zoals het Verenigd Koninkrijk, waarvan het koolstofbudget ongeveer zo'n 10 $GtCO_2$ bedraagt, via de beurs van Londen, fossiele reserves controleert die overeenkomen met zo'n 105,5 $GtCO_2$.Waanzinnige politiek

Waarom gaat het kapitaal verder met deze waanzinnige politiek, als vandaag de dag heel de wereld weet vanaf welk punt de opwarming een ernstige bedreiging voor de mensheid betekent? We kennen de antwoorden: de hernieuwbare energiebronnen kosten meer, de kosten voor de schade door de opwarming zijn zo hoog dat hun “internationalisering” onmogelijk is, de pressiegroepen van de fossiele brandstoffen – of zij die afhangen van fossiele brandstoffen (de autosector, de petrochemie, de luchtvaart, enz)- zijn machtiger dan de regeringen.

Het Carbon Tracker rapport laat ons toe een oordeel te vellen over deze laatste factor. Eigenlijk, als 80% van de aangetoonde reserves van fossiele brandstoffen in de grond dient te blijven, dan vloeit daar eenvoudig weg uit voort dat de betrokken bedrijven de onmiddellijke vernietiging van 80% van hun kapitaal zouden moeten aanvaarden. Ten opzichte van dit is het failliet van Lehman Brothers slechts een grap, want de betrokken ondernemingen zijn giganten, peilers van het mondiaal kapitalisme - bedrijven als Shell, BP, Exxon, enz. - waarvan de aandelen een groot deel uitmaken van de portefeuilles van pensioenfondsen en andere grote kapitalistische investeerders.

Zoals de Britse krant The Guardian schreef:”Indien het grootste deel van de reserves aan petroleum, steenkool en aardgas niet kan verbrand worden, kunnen de elementaire bezittingen van de grootste energieondernemingen van de wereld ook toxisch worden zoals de netelige hypothecaire leningen die tot de financiële ineenstorting hebben geleid in 2008” (The Guardian, Duncan Clark, 15 juli 2011). We spreken dus meer en meer over het risico van een “financiële koolstofbel”.

Zullen zij 4/5e van hun bezittingen opofferen om een klimaatcatastrofe te vermijden? Het spreekt voor zich dat de Zes Zusters die de petroleumsector controleren hier hun oor niet te luisteren zullen leggen, en zeker niet de kapitalisten van de kolensector! De geplande investeringen door deze vampieren zijn daar het bewijs van. De reusachtige steenkoolmultinational Glencore heeft recentelijk de belangrijkste kapitaalsverhoging voor een multinationaal op de Londense beurs gerealiseerd. Wat Shell betreft, zij zal de vier volgende jaren 62 miljard Pond Sterling investeren om alzo in 2014 3,7 miljoen vaten per dag te produceren (een stijging met 12% in vergelijking met 2010). (The Guardian, Ben Caldecott, 12 juli 2011).Het financieringskapitaal zit op dezelfde golflengte, wat het is hij die de enorme noodzakelijke geldmassa's leent aan grote investeringen op lange termijn in vast kapitaal, die bijzonder zwaar zijn in de energiesector (raffinaderijen, energiecentrales, enz.).

“Dit illustreert tot op welk punt de wereldmarkten aan kapitaal losgekoppeld zijn van elke doelstelling om de klimaatsverandering tegen te gaan”, betreurt James Leaton op de site GreenBiz. “ Dit toont aan dat de benadering gebaseerd op het profijt op korte termijn (wat ze is) door de huidige financiële instrumenten de signalen niet erkent om op lange termijn een gecontroleerde actie te voeren om de klimaatsverandering te beperken”.

De kern van de crisis Deze opmerking ligt niet ver van de waarheid af. Behalve dat “de benadering gebaseerd op de winst op korte termijn” niet specifiek is voor “de huidige financiële instrumenten”: dat is ze eenvoudigweg voor het kapitalisme. In feite toont deze zaak van de “koolstofbel” aan op welk punt de vraag van de ecologische limieten in het hart van de kapitalistische crisis is beland, en er toe bijdraagt er een systeemcrisis van te maken, die van de beschaving.

Ofwel roepen we dit misdadig systeem een halt toe door radikale maatregelen te nemen om de “koolstofbel” te doen springen zonder dat de sociale meerderheid de rekening van deze nieuwe jamboel te laten betalen – wat een dubbele nationalisatie vereist met onteigening van de energiesector en de kredietsector, ofwel stevenen we recht af op een opwarming van 4°C die honderden miljoenen slachtoffers zal maken -waaronder de armen uit de Derde Wereld. De koolstofbubbel of je leven?